

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 106-1881)

Originalt emne

Byraadet

Jembanevæsen

Jembanevæsen/Anlæg af ny Baner

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 21. april 1881](#)
- 2) [Byrådsmødet den 28. april 1881](#)
- 3) [Byrådsmødet den 2. juni 1881](#)
- 4) [Byrådsmødet den 9. juni 1881](#)
- 5) [Byrådsmødet den 16. juni 1881](#)
- 6) [Byrådsmødet den 23. juni 1881](#)
- 7) [Byrådsmødet den 30. juni 1881](#)
- 8) [Byrådsmødet den 22. september 1881](#)
- 9) [Byrådsmødet den 24. november 1881](#)
- 10) [Byrådsmødet den 16. februar 1882](#)
- 11) [Byrådsmødet den 21. februar 1882](#)
- 12) [Byrådsmødet den 13. april 1882](#)
- 13) [Byrådsmødet den 27. april 1882](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 21. april 1881 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

STADSARKIVET
Aarhus Kommune

Dette dokument er fra www.aarhusarkivet.dk

Side 1 af 9

Fra Dr. phil., Folketingsmand G. Winther i Kjøbenhavn forelaa en Skrivelse af 18de ds., hvori meddeltes, at han i forening med flere andre ad privat Vej agter at organisere et Foretagende til Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou, til hvis Fremme han derhos opfordrer Byraadet til paa Kommunens Vegne at tegne Aktier.

Med 11 Stemmer imod 5 vedtog man strax at afsende følgende telegrafiske Svar til Dr. Winther: "Byraadet har taget Deres Skrivelse af 18de ds. under Overvejelse med megen Interesse og Velvilje, men har ikke troet i Aften at burde tage Beslutning om nogen Aktietegning". (Se næste Møde.)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. april 1881 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Ved fornyet Behandling af det i forrige Møde fremsatte Spørgsmaal om Aktietegning til en Jernbane fra Aarhus til Odder besluttede man at nedsætte et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg til herom at fremkomme med Betænkning til Byraadet.

Til Medlemer af Udvalget valgtes ved skriftlig Afstemning Borgmesteren (19 St.), C. Kjer (17 St.), Skovby (14 St.) og O Langballe (13 St.). Da Baumann og Hald derefter havde hver 9 Stemmer, blev det ved Lodtrækning afgjort, at Baumann skulde være det 5te medlem af Udvalget. (Se Mødet den 2den Juni).

Uddrag fra byrådsmødet den 2. juni 1881 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Efter indstilling af det i mødet den 28de april nedsatte udvalg fattede Byraadet enstemmig den beslutning, som findes udtrykt i følgende skrivelse af 3die dennes til Dr. phil. Folketingsmand G. Winter i København, saa lydende:

" I fortsættelse af tidligere meddelelser pr. Telegram undlader jeg ikke at meddele, "at Byraadet i sit møde G. D. har vedtaget, at det eventuelt ville være villigt til. naar tilfredsstillende oplysninger foreligge, at tegne et aktiebeløb paa indtil 50000 Kr. i en

jernbane fra Hov Havn over Odder til Aarhus eller et punkt paa statsbanen mellem Aarhus og Skanderborg."

Til at frohandle med forretningsudvaæget og foreløbig indtræde i dette ere valgte d'Hr. Byraadsmedlem Overretssagfører Kjer og Købmændene O. Langballe og Meden"

Man vedtog derhos at underrette kredsens Rigsdagsmand om det passerede. (Se næste møde.)

Uddrag fra byrådsmødet den 9. juni 1881 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Af det i forrige møde nedsatte snævrere udvalg angaaende Aarhus - Odder - Hou Banen modtog Byraadet mundtlig beretning om sagens nuværende standpunkt. (Se næste møde.)

Uddrag fra byrådsmødet den 16. juni 1881 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

I Fortsættelse af de i forrige Møde afgivne Meddelelser modtog Byraadet fra vedk. Udvalg yderligere Beretning om, hvad der senest er passeret i Henseende til Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou. (Se næste Møde)

Uddrag fra byrådsmødet den 23. juni 1881 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

I Forbindelse med de senest i forrige Møde gjorde Meddelelser om Gangen i Sagen angaaende Anlægget af en Jernbane fra Aarhus til Odder og Hou forelaa fra Dr. phil G. Vinther som vedkommende Kommites Formand en Skrivelse af 12te ds., hvori meddeles, at Aktietegningen af Kommuner og private Deltagere ikke har havt den tidligere

paaregnede Udstrækning, hvisaarsag Aarhus kommune anmodet om at forhøje sin Tegning med 30,000 Kr. til i Alt 80,000 Kr., idet Komiteen formener, at Resten af det endnu manglende Beløb, 51,000 Kr., vil kunne tilvejebringes paa anden Maade.

Paa Forlangende af 6 Medlemmer blev Sagen udsat til næste Møde.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. juni 1881 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Ved fornyet behandling af det fra forrige Møde udsatte spørgsmaal om en yderligere Aktietegning i Aarhus-Odder-Hou Jernbanen tog Byraadet med 13 Stemmer imod 6 den beslutning som findes udtrykt i nedenanførte skrivelse af 1ste Juli til Dr. phil. G. Winther i Kjøbenhavn, paalydende.

I Fortsættelse af Byraadets skrivelse af 3die f.M. til svar paa Deres Velbaarenheds skrivelse af 12de f.M. undlader jeg ikke at meddele, at Byraadet i dets Møde G.D. har taget Bestemmelse om, paa samme vilkaar som betegnet i fornævnte skrivelse af 3die Juni yderligere at ville forøge sin Aktietegning i Odderbanen med 30,000 kr., hvilket dog sker paa vilkaar, at Banen føres ind paa Statsbanen ved Viby eller et punkt derimellem og Aarhus Statsbanegaard. (Se mødet den 22de Septbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 22. september 1881 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Fra den Komité, der er nedsat til Anlægget af en Jærnbane fra Aarhus til Odder og Hou, forelaa en trykt Indbydelse til Aktietegning til Foretagenet.

Byraadet bemyndigede Borgmesteren til paa dets Vegne at forsyne Indbydelsen med Erklæring om, at Aarhus Kommune tegner det tidligere bestemte Beløb af 80000 Kr. til Foretagets Fremme. (Se Mødet den 30te Juni og herefter den 24 Novbr.).

Uddrag fra byrådsmødet den 24. november 1881 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Paa Foranledning af Kjer vedtog Byraadet at tilføje sin i Mødet den 22de Septbr. foretagne Aktietegning i Aarhus-Odder Hou-Jernbanen den Betingelse, at Tegningen kun er bindende til Udgangen af Aaret 1883.

Uddrag fra byrådsmødet den 16. februar 1882 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

I Anledning af en fra Forretningsudvalget for Hads Herreds Banen fremkommen Skrivelse af 26. f. M., hvori der fremsættes Begjæring om yderligere Aktietegning for Kommunens vedkommende af 70,000 Kr. blev det med 6 stemmer imod 4 vedtaget at holde et Extramøde den 21. d. M. til Behandling af denne Sag.

Uddrag fra byrådsmødet den 21. februar 1882 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

I overensstemmelse med den i sidste møde tagne beslutning forelaa til forhandling følgende skrivelse af 26. f. M. fra Forretningsudvalget for Stads Herreds Banen, saa Lydende:

"Af vedlagte udskrift af forhandlingsprotokollen for den til anlægget af jernbane fra Hou over Odder til Aarhus nedsatte Komité vil det ærede Byraad erfare, at bygningen af bemeldte Jernbane overensstemmende med det tidligere vedtagne program med tilslutning til Statsbanen ved Viby, vil medføre en bekostning af i alt 1300000 Kr., men at der af dette beløb endnu mangler en sum af 233000 Kr. Med hensyn til tilvejebringelsen af det saaledes endnu manglende beløb har Hr. Hofjærgermester v. Holstein-Rathlou til Rathlousbal, saaledes som det endvidere vil ses, tilsagt Forretningsudvalget, at han, naar det ærede

Byraad vil forhøje sammes oprindelige aktietegning 8000 Kr. med 70000 Kr. og Aarhus Amsraad ligeledes vil forhøje dets oprindelige tegning 100000 Kr. med 50000 Kr. vil forhøje sin tegning 100000 Kr. med 50000 Kr. naar tillige de endnu manglende 63000 Kr. bliver tilvejebragt paa den under Forretningsudvalgets møde den 24. dennes vedtagne maade.

Idet man nu nærer det haab, at det ærede Byraad, som tidligere har stillet sig velvillig i denne sag, fremdeles vil støtte den, uden hvilken støtte sagens videre fremme maa opgives som uudførlig, tillader man sig at anholde om Byraadets understøttelse til gennemførelsen af det anførte for Aarhus Købstad saa fordelagtige foretagende ved at forhøje Byraadets tegning med 70,000 Kr.

Da det af Hofjægermester v. Holstein-Rathlou givene tilsagn er gjort afhængig af, at det manglende beløb bliver tilvejebragt inden den under forhandlingerne den 24. ds. ommeldte tid, og da man har tænkt sig, at sagen, saafremt det endnu manglende beløb bliver sikret, kan blive fremmet i Rigsdagens indeværende samling, vilde det være ønskeligt, at det ærede Byraads beslutning i anledning af nærværende anddragende foreligger snarest muligt."

Den vedlagte udskrift er saa lydende:

Udskrift af

Forhandlings-protokollen for den til anlægget af en Jernbane fra Hou over Odder til Aarhus nedsatte komité.

Aar 1882 den 24. Januar afholdt det snævrere Forretningsudvalg møde paa Thinghuset i Odder, hvortil bemeldte udvalgs medlemmer have givet møde; saa var ogsaa Justitsraad Tegner efter indbydelse mødt.

Formanden bemærkede, at han overensstemmende med hvad der var vedtaget ved komitéens sidste møde den 16. f. M. havde tilskrevet saavel d'Herr. Lauriz Petersen & Mezold som Justitsraad Tegner i Aarhus. Det af de førstnævnte herrer derefter gjorde nye tilbud med det deri ommeldte udkast til en kontrakt, hvori er angivet Baneanlæggets detalier, og den derover af Justitsraad Tegner afgivne erklæring blev fremlagt.

Justitsraad Tegner henviste til slutningsbemærkningen i hans erklæring, hvorefter Lauriz Petersen & Mezol efter de forhandlinger, der have fundet sted mellem disse og ham og Grosserer Broge, er gaaet ind paa de af Justitsraaden gjorde fordringer, som ville fordyre

baneanlægget med c. 100000 Kr., og at bemeldte herrer desuagtet ville bygge banen for i alt 1300000 Kr. nemlig 650000 Kr. i præferenceaktier og 650000 Kr. kontant.

under den herefter stedfunden forhandling anbefalede Justitsraad Tegner de nu saaledes foreliggende tilbud til antagelse med hensyn til banens konstruktion.

Efterat Forretningsudvalget havde taget sagen under overvejelse, fandt man, at der til udførelsen af baneprojektet forbreddes følgende kontante beløb:

1. til Entreprenørerne som anført. 650000 Kr.
2. til Staten bidrag i anledning af tilslutningen til Stat banen samt til bestyrelsens administration .. 50000 Kr.

ialt 700000 Kr.

Da de nu tegnede beløb andrage 467000 Kr.

vil der saaledes komme til at mangle et kontant beløb af 233000 Kr.

Med hensyn til tilvejebringelsen af dette manglende beløb erklærede Hofjærgermester v Holstein-Rathlou sig villig til at forhøje sin tegning af 1000000 Kr. med 50000 Kr. , naar Aarhus Byraad forhøjer dets tegning med 70000 Kr. og Aarhus Amtsraad det tegning med 50000 Kr., og naar der til den 22. Februar d. A. var taget bestemmelse om begge disse tegnings forhøjelse, og endelig at Forretningsudvalget inden den 15. Marts næstkommende ved tegning af Sognekommuner og Private tilvejebragte de endnu manglende 63000 Kr. Skulle noget af disse 3 sidstnævnte beløb ikke blive tegnet inden de angivne tider, betragter Hofjærgermesteren sig i ethvert tilfælde løfte for de af ham gjorte tilbud.

Forretningsudvalget tog derefter den bestemmelse, at hvis de ovennævnte beløb - i alt 233000 Kr. ikke vare tegnede til de angivne tider, da at indstille til den samlede komité at opgive sagen som uigennemførlig for tiden. Endvidere vedtog man snarest mulig at henvende sig med en opfordring til Aarhus Byraad og Aarhus Amtsraad om den ønskede forhøjede tegning ledsaget af en udskrift af Forhandlingerne af mødet i dag.

Endelig vedtog man at afholde det næste møde torsdagne den 23. februar Kl. 12 Middag paa Odder Tinghus, hvor man da, hvis Amtraadet og Byraadet har tegnet det ønskede beløb, vil tage bestemmelse om, hvilken fremgangsmaade man vil følge ved tilvejebringelsen af de 63000 Kr.

Mødet derefter hævet.

G. Rehling. Hans Broge. Chr. Rergaard. Jens Rielsen. C. F.G. v. Holstein-Rathlou

udskriftens rigtighed bekræftes.

G. Rehling

En fra Aarhus Privatbank modtagen skrivelse af D. D. er saa lydende:

Til Byraadet i Aarhus.

I anledning af, at der for tiden af komitéen til gennemførelse af projektet om en jernbane fra Hou Havn over Odder til Aarhus, i henhold til indbydelse af 20. Aug. 1881, følges tilvejebragt af Aarhus Kommune en tegning hertil af 150000 Kr., tillader underskrivne direktion sig herved at meddele, at saafremt Aarhus kommune tegner dette beløb, forpligter Banken sig herved til, for anbres regning, at overtage af dette beløb 50000 Kr., er femti tusinde Kr. i aktier, og at indbetale til Aarhus Kommune de hertil pligtige beløb efterhaanden som ratene maatte forfalde imod udlevering af tilsvarende interimsbeviser af 1000 Kr. aktiebeløb pr. stk.

Denne forpligtelse skal dog kun være bindende under betingelse af, at loven om gennemførelsen af Banen udkommer og koncession gives samt kontrakt om Banens bygning sluttet inden udgangen af aaret 1883; efter dette ikke, er Bankens forpligtelse bortfalden.

For Aarhus Privatbank.

I. C. Seidelin. Harald Skovby.

Med 11 stemmer: (Borgmesteren, Kjer, Meden, Meulengracht, Müllerz, Mørk, O. Langhalle, Bertelsen, Nielsen, Kruse og Hald) imod 8 (Petersen, Fenger, Speyer, Baumann, Ormslev, Nellesmann, Esmann og A. Langballe) vedtog man under den i Privatbankens skrivelse angivne betingelse at forhøje Kommunens tidligere aktietegning i denne bane til 150000 Kr. Paa egne med fleres vegne forbeholdt Speyer sig et separat votum ved sagens indstilling til Ministeriet. (Den her omhandlede sag er i forrige aar senest foretagen i mødet den 24. Novbr.; se ogsaa herefter mødet den 13. April).

Uddrag fra byrådsmødet den 13. april 1882 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Fra Forretningsudvalget for den projekterede Hads Herreds Bane var fremkommen følgende Skrivelse af 5. d. M. angaaende yderligere Aktietegning til Banen, saa lydende:

"Som i vedlagte Indbydelse til en fortsat Aktietegning i Hou-Odder-Aarhus Jernbane udviklet, er Komitéen kommen til den Erkjendelse, at det vilde være overordentlig vigtigt for denne Banes Rentabilitet og særlig for de oprindelige Aktionærer at faa Aktietegningen saaledes udvidet, at der kan præsteres kontant Betaling for Anlægget.

I Henhold hertil tillader man sig ærbødigst at henvende sig til det ærede Byraad med indstændig Begjæring om ogsaa her at støtte Foretagendet ved at tegne et Beløb af 5000 Kr. i Aktier efter Supplerings-Indbydelsen.

Det bemærkes, at lignende Indbydelser ere tilstillet Aarhus Amtsråd og de Sognekommuner, som tidligere have tegnet Aktier under Forudsætning af at Banen bygges for Betaling dels i Kontanter og dels i Præferenceaktier, til i samme Forhold at tegne et yderligere Antal Aktier efter Supplerings-Indbydelsen."

Efter at der var stillet Forslag til Beslutning, saa lydende:

"Paa Betingelse af, at Aarhus Amtsråd, Hofjægermester Holstein-Rathlou og vedkommende Sognekommuner forhøje deres Tegning i tilsvarende Forhold, saaledes at Banen kan blive betalt kontant og uden Udstedelse af Præferenceaktier eller Prioritetslaan, forhøjer Aarhus Byraad sin Tegning med 5000 Kroner til 20000 Kroner."

blev Sagen udsat til den 27. d. M. (Se Extramødet den 21. Febr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. april 1882 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1881)

Efter et af Fenger stillet Forslag om yderligere Udsættelse af sagen i 8 Dage var blevet for kastet, vedtog Byraadet med 11 Stemmer imod 6 det i Mødet den 13. d. M. stillede Forslag til Beslutning om yderligere Tegning af et Beløb af 50.000 Kr. Aktier i den projekterede Hads Herreds Bane.